

Han kan mundtlig fremføre, hvad han stemmer for; han kan ogsaa, om han vil, lade det indføre i Protocolten, men hans Stemme bliver i ethvert Fald kun motiverende, tilraadende eller fraraadende, og naar Formanden for Sogneraadet finder, at der er talt Noks om den Sag, og der altsaa skrives til Afstemning, saa træder Sogneraadets Myndighed frem, idet det alene vedtager Beslutningerne, hvorimod Sognepræsten træder tilbage. Det er jo ikke blot efter Navnet, at en Sognepræst og et Sogneraad kan siges at høre sammen; Sognepræsten skal jo have Omsorg for Alt, hvad der vedkommer de Fattige i hele Sognet, og hans Omhu maa da i Særdeleshed være rettet paa dem, som ere de meest Trængende; og da det nu gjerne er dem, som Communen maa tage sig af, vil det jo sees, at Sogneraadets og Sognepræstens Virksomhed for en Deel have det samme Omraade, og saa synes det mig rigtignok ønskeligt, at deres gjensidige Forhold paa dette Omraade idetmindste antydes, for at de ikke skulde komme til at modarbejde hinanden, men kunne virke med forenede Kræfter hen til det fælles Maal, der er stillet dem for.

Saffner: Jeg tillod mig ved Sagens 1ste Behandling at henlede det høie Things Opmærksomhed paa Bestemmelserne i § 16 med Hensyn til Sognepræstens Stilling til Skolevæsenet. Efter Paragraphens Affattelse anseer jeg denne Stilling for at være høist uheldig. Der staaer nemlig i Paragraphen, at han fremdeles med Sogneraadet deeltager i Tilhynet med Skoleunderviisningen og Lærernes Embedsførelse. Der er ikke bestemt Noget om, hvorledes han skal træde op, naar han ikke er enig med Sogneforstanderskabet, eller paa hvilken Maade han skal gjøre sine Anker gjældende, og jeg frygter for, at Følgen af denne Bestemmelse let vil blive, at der paa de fleste Steder bliver et overordentligt ringe Tilhyn med Skolevæsenet. Jeg tillod mig dengang at tilføje, at saalænge som Skolevæsenet var ordnet paa den Maade, som det nu er, troede jeg, at det var rigtigt og nødvendigt, at Staten førte et Tilhyn med det, og et saadant Tilhyn finder jo ogsaa nu Sted efter

den nuværende Lovgivning. For Diebliffet er det Præsten, der fører det nærmeste Tilhyn, dernæst er der jo Provsten og Biskoppen, og fremdeles deeltager jo ogsaa i Tilhynet Bestyrelsen af Underviisningsvæsenet, Skoledirectionen og, forsaavidt den oeconomicke Sides angaaer, Sogneforstanderskabet og Skoleraadet. Hvad nu Skoleraadet angaaer, da har jeg ikke seet nogen stor Virkning af det; det er altid forekommet mig, at Skoleraadet maatte optræde med en høi Grad af Resignation for ikke at træde hæmmende i veien for Skoledirectionens Virksomhed, og i Reglen bestaaer Skoleraadernes Bestilling ikke i stort Andet end i at sige Ja til de Forslag, der blive dem forelagte. Hvad Præstens Tilhyn med Skolevæsenet angaaer, da troer jeg det er givet, at i de allerfleste Landsfogne er Præsten den, som i Almindelighed maa ansees for at være den mest Skikede til at føre Tilhynet. Om dette Tilhyn desuagtet altid bliver udført saaledes, som det bør, er vel tvivlsomt; dette kan noget ligge i Præstens Personlighed og i Mangel af Interesse for Sagen, men jeg troer, at en Grund dertil ogsaa vil kunne søges i den Udbannelse, Præsten faaer ved Universitetet; jeg troer ikke, at der i det Mindste tidligere er blevet taget Hensyn til den Virksomhed med Hensyn til Skolevæsenet, som har været Sognepræsten anvist. Provstens og Biskoppens Tilhyn med Skolevæsenet føres jo vistnok paa de forskjellige Steder i Landet høist forskjelligt, og der er mange Steder, hvor dette Tilhyn ikke meget hyppigt kommer frem. Jeg troer nu, at, naar Staten har paataget sig at føre Tilhyn med en eller anden Institution i Landet, saa maa den ogsaa sørge for, at dette Tilhyn bliver rigtig kraftigt og stærkt, thi ellers gjør det snarere Skade end Gavn. Om den Maade, hvorpaa Tilhynet helst burde være ordnet, skal jeg ikke driste mig til her at udtale nogen Mening, og det hører forøvrigt heller ikke hjemme her ved Behandlingen af denne Lov; men det kunde vel tænkes, at en anden Maade, f. Ex. med Skoleinspekteurer, — ikke med en enkelt Skoleinspekteur, men med Inspekteurer i de forskjellige Amtene — bedre vilde være istand til at fyldestgjøre Formaalet. Det staaer altsaa tvivls-